לכבוד
גלעד סממה, עו"ד
ראש הרשות להגנת הפרטיות

הנדון: היערכות הרשות להגנת הפרטיות לבחירות ה-25 לכנסת

1. מכתב זה נשלח אליך מטעם מכון זולת – לשוויון וזכויות אדם, אשר פועל כדי לחזק את הדמוקרטיה ואת ההגנות על זכויות האדם, זאת לאור החובות המוטלות על הרשות להגנת הפרטיות להגן על הזכות לפרטיות של אזרחי/ות מדינת ישראל במהלך הבחירות ה-25 לכנסת.

2. **כפי שיפורט להלן, מכון זולת מציע שהרשות להגנת הפרטיות תבצע מראש שורה של פעולות אשר נועדו כדי לנסות למנוע פגיעה בזכות הציבור לפרטיות במהלך הבחירות ה-25 לכנסת, זאת כהפקת לקחים מאירועים חמורים שהתרחשו במהלך הבחירות בשנים האחרונות.**

3. הזכות לפרטיות הוכרה באופן מפורש בהוראת סעיף 7 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, בחוקים שונים ובראשם חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א – 1981 (להלן: "חוק הגנת הפרטיות")[1] וכן גם באמנות בין-לאומיות (למשל, בהוראת סעיף 17 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (1966)). בפסיקת בג"ץ הוכרה הזכות לפרטיות כאחת מהחירויות המעצבות את אופיו הדמוקרטי של המשטר בישראל ומבססות את הכבוד הבסיסי שלו זכאי כל אדם באשר הוא אדם.[2]

4. הרשות להגנת הפרטיות בישראל (להלן: "הרשות") הינה הגוף המסדיר, המפקח והאוכף על פי הוראות חוק הגנת הפרטיות. במסגרת תפקידה כרגולטור של זכות היסוד לפרטיות ולהגנת מידע אישי בישראל, מופקדת הרשות על הגנת המידע האישי במאגרי מידע דיגיטליים מכוח חוק הגנת הפרטיות ועל ביצורה של הזכות לפרטיות. לתכלית זו הרשות מפעילה רגולציה, לרבות אכיפה מנהלית ופלילית, על כלל הגופים בישראל – פרטיים, עסקיים וציבוריים, המחזיקים או המעבדים מידע אישי דיגיטלי.[3]

5. בהליכי הבחירות בעידן הדיגיטלי – בהם מנוהלים קמפיינים דיגיטליים והמפלגות פועלות באמצעות חברות פרטיות שמתמחות באספקת פלטפורמות לניהול הקשר עם הבוחרים – קיימים אתגרים קשים ומשתנים בנוגע להגנה על הזכות לפרטיות ואבטחת מידע. במיוחד ישנם חששות לפגיעה בפרטיות הבוחרים, לזליגת פנקס הבוחרים ואף לפגיעה בתקינות הליך הבחירות עצמו.

---

[1] חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.
[2] בג"ץ 6732/20, **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' הכנסת** (2021).
[3] משרד המשפטים, אתר הרשות להגנת הפרטיות (15.8.2019).

6. נקודת המוצא היא שהמידע הנוגע לאנשים פרטיים, שנאסף ומנוהל בידי המפלגות במסגרת קמפיין הבחירות, בעצמן או באמצעות נותני שירות או אפליקציות חיצוניות, הוא "מאגר מידע" כהגדרתו בחוק הגנת הפרטיות, שחלות לגביו כל החובות הקבועות בהוראות חוק זה, ובפרט בכל הנוגע לרמת האבטחה הדרושה ולשימושים המותרים בו.

7. הבחירות החוזרות בשנים האחרונות הוכיחו שההקפדה על הוראות חוק הגנת הפרטיות, הינה לכל הפחות רעועה, ובמרוץ על כל קול חלק מהמפלגות מוכנות להתפשר על הזכות לפרטיות של האזרחים/ות.

8. כמפורט באתר הרשות,[4] דוגמה חמורה לכך ראינו בפרשת חברת אלקטור תוכנה בע"מ, שסיפקה למפלגות הליכוד וישראל ביתנו במסגרת הבחירות לכנסת ה-23 שירותים טכנולוגיים לניהול מערכת בחירות באמצעות אפליקציה ולצורך כך קיבלה לידיה מהמפלגות עותק מפנקס הבוחרים. ביום 8.2.2020 אירע אירוע אבטחת מידע חמור ראשון במערכות המידע של חברת אלקטור, אשר כחלק ממנו התאפשרה גישה למערכות המידע של אלקטור ודלף לאינטרנט קובץ המכיל מידע מפנקס הבוחרים לכנסת ה-23 על אודות כ-6.5 מיליון בעלי זכות הבחירה בישראל. בין היתר, מידע אישי אודות בעלי זכות הבחירה, כתובתם, מקום הצבעתם וכן מידע אישי רגיש נוסף אודות הבוחרים אשר הוזן על ידי גורמים שונים כחלק מהשימוש באפליקציה לרבות מידע אודות מצבו הרפואי של אדם ואינדיקציה על היותו של אדם "תומך" או "לא תומך" במפלגה.

9. 24 שעות לאחר דליפת הענק הרשות פתחה בהליך פיקוח לבדיקת נסיבות האירוע ולעצירת דליפת מידע נוסף,[5] אך באופן מזעזע ב-16.2.2020 התרחשה דליפה נוספת.[6] בהמשך הרשות קבעה שהמפלגות הפרו את הוראות חוק הגנת הפרטיות והטילה קנס מינהלי על חברת אלקטור,[7] אך כמתואר הפגיעה הנרחבת בפרטיות מיליוני אזרחים/ות כבר נעשתה.[8]

10. היה מדובר באסון ידוע מראש. בין היתר, העיתונאי עומר כביר מעיתון כלכליסט התריע על סכנת דליפת המידע כבר בכתבה שפרסם ב-5.2.2020.[9]

11. בנוסף, ישנו חשש להפצת "פייק ניוז", או להפצת מידע מסולף או מוטה על בסיס טירגוט, תוך הפרת הוראות "סימן ב: דיוור ישיר" בחוק הגנת הפרטיות, כפי שפורשו בהנחיית רשם מאגרי מידע מס' 2271/2.[10] למשל, מבלי לציין את זהות השולח ואת זכותו של הנמען להימחק מהמאגר שעל פיו בוצעה הפנייה.

---

[4] הרשות להגנת הפרטיות, נתוני אכיפה מינהלית לשנת 2021 (2021).
[5] עומר כביר, יממה לאחר חשיפת פרצת הענק באפליקציית הליכוד: פשיטה על משרדי אחת החברות המעורבות, **כלכליסט** (10.2.2020).
[6] עומר כביר, לא תיקנו: ספר הבוחרים שוב דלף מאלקטור, **כלכליסט** (16.2.2020).
[7] הרשות להגנת הפרטיות, נתוני אכיפה מינהלית לשנת 2021 (2021).
[8] כביר, יממה לאחר, **כלכליסט** (10.2.2020).
[9] כביר, לא תיקנו, **כלכליסט** (16.2.2020).
[10] הרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע, הנחיית רשם מאגרי מידע מס' 2271/2, **משרד המשפטים** (21.6.2017).

12. כהפקת לקחים, לקראת הבחירות לכנסת ה-24 הרשות להגנת הפרטיות פרסמה מסמך מפורט בעניין דרישות חוק הגנת הפרטיות בעניין מגבלות השימוש בפנקס הבוחרים ובמידע אישי אחר ואחריות המפלגות על שימושן באפליקציות וספקים חיצוניים,[11] וכן ארגנה כנסי ריענון מקצועיים לנציגי המפלגות.[12]

13. למרות שמדובר ביוזמות מבורכות, הרי שאין בהן די – בעידן הדיגיטלי, אין יכולת "לאסוף" מידע שכבר דלף וארגז הכלים שעומד בפני הרשות להגנת הפרטיות אינו בעל הרתעה שעשויה להספיק מול מפלגות הנלחמות על כל מצביע/ה ולהביאן להשקיע די מחשבה ומשאבים בעניין.

14. לכן, ברור שאין די בנקיטת פעולות בדיעבד על ידי הרשות להגנת הפרטיות, וישנו צורך בנקיטת פעולות **מראש**.

15. יודגש שהוראות סעיפים 10(ג) ו-10(ה1) לחוק הגנת הפרטיות, הינן נרחבות דיין כדי לאפשר לרשות להגנת הפרטיות לנקוט פעולות פיקוח יזומות ומראש:

(ג) הרשם יפקח על מילוי הוראות חוק זה והתקנות לפיו.
...
(ה1) לצורך ביצוע תפקידיו רשאי מפקח–
(1) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו ידיעות ומסמכים המתייחסים למאגר מידע;
(2) להיכנס למקום שיש לו יסוד סביר להניח כי מופעל בו מאגר מידע, לערוך בו חיפוש ולתפוס חפץ, אם שוכנע כי הדבר דרוש לשם הבטחת ביצוע חוק זה וכדי למנוע עבירה על הוראותיו; על חפץ שנתפס לפי סעיף זה יחולו הוראות פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969; סדרי כניסה למיתקן צבאי או למיתקן של רשות בטחון כמשמעותה בסעיף 19(ג) ייקבעו על ידי שר המשפטים בהתייעצות עם השר הממונה על רשות הבטחון, לפי הענין; בפסקה זו" ,חפץ – "לרבות חומר מחשב, ופלט כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995;
(3) על אף הוראות פסקה (2), לא ייכנס למקום כאמור המשמש למגורים בלבד, אלא לפי צו מאת שופט של בית משפט שלום.

16. לכן, מכון זולת מציע שהרשות להגנת הפרטיות תבצע <u>מראש</u> את הפעולות הבאות:

א. לדרוש מהמפלגות לדווח לרשות מראש על כל החברות והאפליקציות שנבחרו לתת להן שירותים שרלוונטיים לחוק הגנת הפרטיות.

---

[11] הרשות להגנת הפרטיות, <u>דרישות חוק הגנת הפרטיות לקראת הבחירות לכנסת ה-24</u>, **משרד המשפטים** (7.1.2021).

[12] עו"ד עלי קלדרון, <u>דגשים להתנהלות נכונה בשימוש במאגרי מידע</u>, מתוך מצגת בכנס בנושא "הבטחת התנהלותן
התקינה של המפלגות" ברשות להגנת הפרטיות, **משרד המשפטים** (8.2.2021).

ב. לבצע פעולות פיקוח יזומות ומראש מול המפלגות והחברות המספקות להן שירותים.

ג. לחייב את המפלגות והחברות המספקות להן שירותים להגיש לרשות להגנת הפרטיות הצהרות מפורטות לגבי עמידתן בהוראות חוק הגנת הפרטיות הרלוונטיות ונקיטתן צעדי מנע.

ד. לדרוש מהמפלגות והחברות המספקות להן שירותיסב למנות "אחראי חוק הגנת הפרטיות" (בדומה ל"קצין ציות"), אשר יעמוד בקשר שוטף עם הרשות להגנת הפרטיות ויהיה אחראי על פיקוח פנימי שוטף בעניין עמידתן בהוראות חוק הגנת הפרטיות.

ה. להקים ברשות מוקד בחירות לפניות הציבור שיקבל מהציבור דיווחים בזמן אמת על פגיעה בפרטיות, ויעבירם לגורמים הרלוונטיים.

ו. בדומה למסמכי ההנחיות שהוכנו למפלגות לקראת הבחירות, מוצע שהרשות תכין ותפרסם מסמכי מידע נגישים לציבור ("זכותונים"), שישפרו את המודעות הציבורית ויבהירו לציבור את זכויותיו והמותר והאסור למפלגות בבחירות.